

મહાદેવ દેસાઈ સમાજસેવા મહાવિદ્યાલય

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ

સમાજકાર્ય અનુપારંગત

અભ્યાસક્રમ પ્રશ્નપત્ર - ૧

સંશોધનનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર અને આંકડાશાસ્ત્રીય પદ્ધતિઓ

1. વિજ્ઞાન અને વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિ
2. સામાજિક સંશોધન
3. સમાજકાર્ય સંશોધન
4. ભારતમાં સમાજકાર્ય સંશોધનની સમસ્યાઓ
5. સમાજકાર્ય સંશોધનના ક્ષેત્રો
6. સંશોધનના વિવિધ ખ્યાલોની સમજ
  - ઉત્કલ્પના (Hypothesis)
  - ચલ (Variable)
  - સંકલ્પના (Concept)
  - રચના (Construct)
  - નિગમન (Deduction)
  - આગમન (induction)
7. સંશોધનના પ્રકારો
  - સર્વેક્ષણ સંશોધન (Survey Research)
  - એકમ અભ્યાસ (Case Study)
  - મૂલ્યાંકનલક્ષી અભ્યાસ (Evaluative Research)
  - સહભાગી સંશોધન (Participatory Research)
  - ક્રિયાત્મક સંશોધન (Action Research)
8. સંશોધનમાં નમૂના પસંદગી- વિભાવના, નમૂના પસંદગીની ડિઝાઇન
9. સંશોધન યોજના
10. સંશોધનમાં અહેવાલ લેખન
11. આંકડાશાસ્ત્ર
  - માહિતીની માપનકક્ષાઓ (Level of Measurement)
  - મધ્યક, મધ્યસ્થ, અને બહુલક (Mean, Mode, Median)
  - પ્રસારમાન, વિસ્તાર (Dispersion, Range)
  - સરેરાશ વિચલન (Mean deviation)
  - પ્રમાણિત વિચલન (Standard deviation)
  - ચતુર્થક વિચલન (Quartile deviation)
  - સહસંબંધાંક (Co-relation)

મહાદેવ દેસાઈ સમાજસેવા મહાવિદ્યાલય
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ
સમાજકાર્ય અનુપરંગત
અભ્યાસક્રમ પ્રશ્નપત્ર - ૪
સમાજકાર્યના ઉચ્ચતર સિધ્ધાંતો

1. ભારતમાં સમાજકાર્યનો ઇતિહાસ
2. લોકભાગીદારી, ભાગીદારીના પ્રકારો, ભાગીદારીના સિધ્ધાંતો
3. સેવાનો પ્રાદુર્ભાવ (evolution of services)
4. વિશ્વમાં સમાજકાર્યના એક વ્યવસાય તરીકે વિકાસના પરિબળો
5. સમાજકાર્ય થીયરીનો સાંસ્કૃતિક આધાર વિરુદ્ધ તફાવત (cultural bases defenses of social work theory)
6. થીયરી અને પ્રેક્ટીસ વચ્ચે સહસંબંધ (Co-relation between theory and practice)
7. સાઈકોડાયનામીક થીયરી (Psycho Dynamic theory)
8. સમુદાયનું સશક્તિકરણ અને નેટવર્કિંગ (Community Empowerment and Networking)
9. આપત્તિ દરમ્યાનગીરી થીયરી (Crisis Intervention)
10. રેડીકલ સમાજકાર્ય (Radical Social Work)
11. જનરલ સીસ્ટમ થીયરી (General system theory)
12. દરમ્યાનગીરીની સામાજિકતંત્રની થીયરી (social system theory of intervention)
13. સમાજકાર્યનો ગાંધીવિચાર અભિગમ
14. પાઉલો ફેરીની સંચેતનાકરણ થીયરી (Theory of conscientization)
15. સશક્તિકરણ એક પ્રક્રિયા (Empowerment as a process)

મહાદેવ દેસાઈ સમાજસેવા મહાવિદ્યાલય
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ
સમાજકાર્ય વિદ્યાવાચસ્પતિ કોર્સવર્ક
પાઠ્યક્રમ- ૧ સંશોધનનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર અને આંકડાશાસ્ત્રીય પદ્ધતિઓ

(૧) સામાજિક વિજ્ઞાનનું તત્વજ્ઞાન- અર્થ અને તત્વજ્ઞાનની મહત્વની શાખાઓ :

- તત્વમીમાંસા (ontology)
- જ્ઞાનમીમાંસા (epistemology)
- મુલ્યમીમાંસા (axiology)

(૨) વિજ્ઞાનના તત્વજ્ઞાન અંગેના અભિગમો

- પ્રત્યક્ષવાદી અભિગમ (Positivist approach)
- બિનપ્રત્યક્ષવાદી અભિગમ (Non-Positivist approach)

(૩) સંશોધનમાં વ્યક્તિ સ્વાતંત્ર્ય અને સામાજિક ન્યાયનો ખ્યાલ

(૪) સમાજકાર્ય સંશોધન: અર્થ, પ્રકારો, સંશોધનના ક્ષેત્રો

(૫) સંશોધન યોજના: અર્થ, વિભાગો

(૬) સંશોધનનાં પ્રકાર

- સંખ્યાત્મક સંશોધન (Quantitative Research)
- ગુણાત્મક સંશોધન (Qualitative Research)

(૭) સંશોધન પદ્ધતિશાસ્ત્ર

- અર્થ
- સંશોધન વિષય કેવી રીતે રચાય
- સાહિત્ય સમીક્ષા
- યોગ્ય પદ્ધતિની પસંદગી
- સંખ્યાત્મક સંશોધનની પદ્ધતિઓ
- ગુણાત્મક સંશોધનની પદ્ધતિઓ
- માહિતીનો પ્રકાર
- માહિતી એકત્ર કરવાની પદ્ધતિઓ
- માહિતીનું વિશ્લેષણ
- માહિતી માટે કરવાના ટેસ્ટ
- નિષ્કર્ષ કેવી રીતે કરવા અને રજૂ કરવા

(૮) સંશોધનમાં નિષ્કર્ષો અને ફલિતાર્થોનો સમાજ તથા નીતિ પરિવર્તન માટે ઉપયોગ: સમજ, મહત્વ અને તે માટેની રીતો

- (૯) સંશોધનમાં અહેવાલ લેખન
(૧૦) સંશોધનમાં આચાર સંહિતા
(૧૧) આંકડાશાસ્ત્ર અને કોમ્પ્યુટર:

આંકડાશાસ્ત્ર

- માહિતીની માપન કક્ષાઓ
- મધ્યક, મધ્યસ્થ, બહુલક
- Mean deviation
- Standard deviation
- Co-relation

કોમ્પ્યુટર

- Part of computer
- Step of using computer for data analysis
- Other use of computer
- Use of SPSS Package for data analysis